

Arbetstider i europeisk industri

Facken inom industrin

Innehåll

Förord	3
1. Inledning	5
2. Lagstiftning om arbetstid	6
3. Kollektivavtalad arbetstid: Redogörelse för ländernas regleringar	8
Sverige	8
Danmark.....	9
Finland.....	10
Tyskland.....	11
Österrike.....	13
4. Kollektivavtalad arbetstid: Beräkning av årsarbetstid	14
5. Faktisk arbetstid	16
Om val av statistik och utförda beräkningarna.....	16
Årsarbetstid räcker inte som mått.....	16
... därför fokuserar vi på veckoarbetstid	17
Jämförelse av faktisk veckoarbetstid inom tillverkningsindustrin.....	19
Jämförelse av veckoarbetstid inom utvalda branscher.....	21
Beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid på branschnivå	21
Beräknad normal faktisk veckoarbetstid på branschnivå.....	23
Beräknad årsarbetstid inom utvalda branscher	25
6. Sammanfattning och slutsatser	31
7. Källor	32
Rapporter	32
Kontakter med fackförbund	32
Kollektivavtal	32
Statistikällor	33
Bilagor	34

Förord

Uppdraget för den här rapporten har varit att undersöka och kartlägga arbetstiden i industrin för heltidsarbetande i Sverige och i fyra konkurrentländer. Utvecklingen i våra konkurrentländer är viktig att ha kännedom om. Det primära syftet har varit att jämföra arbetstidsregleringar i avtal och lag inom relevanta avtalsområden inom industrin. Vidare har ett syfte varit att jämföra faktisk arbetstid i de olika länderna.

För att inhämta information om avtals- och lagregleringar har arbetsgruppen initialt förlitat sig på kontakter med våra respektive systerorganisationer i Europa. I andra hand har vi läst de respektive ländernas kollektivavtal och förlitat oss på andra källor. Vad gäller faktisk arbetstid har vi använt oss av offentlig statistik från ILO och Eurostat.

Att jämföra arbetstid blir snabbt en komplicerad uppgift. För det första finns det flera olika sätt att reglera arbetstid mellan länder och avtalsområden. Vad som bestäms på lagstiftningsnivå eller central nivå i ett land kan bestämmas lokalt eller individuellt i ett annat land. Vissa kollektivavtal innehåller regler kring arbetstidsförkortning som kan tas ut i pengar istället för i tid. I andra kollektivavtal finns bestämmelser kring angivna årliga engångsbelopp som kan tas ut i ledig tid istället för pengar. Ibland finns möjligheten att förkorta arbetstiden för vissa, men inte för alla. Avvägningen kring vad som ska räknas som ledig tid och vad som ska räknas som lön är inte alltid given. Att för arbetsgruppen hitta rätt nyanser mellan olika bestämmelser har försvårats av att kontakten med organisationer utanför Sverige har varit svår.

Det finns också ett antal överväganden kopplade till att mäta arbetstid. I uppdraget framgår att vi ska redovisa veckoarbetstidsmått i lag och avtal samt hur många timmar en heltidsanställd arbetar per år. I den senare beräkningen ska specifikt antalet semesterdagar och röda dagar tas hänsyn till.

I och med att vi tittar på heltidsarbetande är det enklare att jämföra regleringar och utfall mellan länder. Men hur mycket en heltidsanställd arbetar i genomsnitt är i praktiken starkt beroende av hur mycket den övriga - icke-heltidsanställda - arbetskraften arbetar. I länder där kvinnor arbetar i större utsträckning tenderar arbetstiden för heltidsarbetande att vara lägre, som ett exempel.

Det i sin tur spelar roll för hur vanligt förekommande eventuella "irregulära" händelser är som påverkar arbetstiden. VAB exempelvis påverkar arbetstiden och drabbar naturligtvis heltidsanställda i större utsträckning i länder där båda i ett parförhållande vanligtvis arbetar.

Sjukskrivningar är mer vanligt förekommande i länder där trygghetssystemen vid sjukdom är goda. Hur arbetsmarknaden är riggad och samspelar med landets trygghetssystem påverkar arbetstiden.

Slutligen, saker som pensionsålder, förekomsten av deltidspension, entréålder på arbetsmarknaden, förekomsten av arbetslöshet och föräldradighet och antalet studieår påverkar starkt arbetstiden. Hur detta påverkar arbetstiden fångas däremot inte upp i kollektivavtalen och det mesta är svårt att mäta i offentlig statistik sett till årsarbetstid.

Sammanfattningsvis, så försöker vi inte i den här rapporten ge en fullständig bild av den genomsnittliga arbetstiden i de olika länderna. Vi sträcker oss till ett år som längst och tar inte hänsyn till skillnader avseende förekomsten av deltidarbete eller alla irregulära händelser. Vi tar inte heller hänsyn till saker som påverkar livsarbetstiden men inte nödvändigtvis årsarbetstiden.

Den här rapporten fokuserar på kollektivavtalade arbetstidsregleringar för heltidsarbetande personer i dagtidsarbete i jämförelseländerna. Vi försöker också redogöra för hur utfallet är i praktiken. Skiftarbete, deltidarbete och oreglerad arbetstid tas inte hänsyn till, i huvudsak på grund av omfattningen på en sådan analys och/eller mätsvårigheter.

Den här rapporten gör inte något anspråk på att räkna på eventuella kostnader eller produktivitetseffekter kopplade till skillnader i arbetstid, utan redogör för hur regleringsskillnader och utfall ser ut.

I arbetsgruppen har följande personer ingått: Karin Ewelönn (GS), Anders Hernborg (Livs), Jonathan Herlitz (IF Metall), Albert Ohlin (Sveriges Ingenjörer), Jon Tillegård (Unionen).

1. Inledning

År 1919 infördes åtta timmars arbetsdag i Sverige, år 1973 fick vi vår nuvarande 40-timmars arbetsvecka, och år 1978 fick vi fem veckors semester. Diskussionen om sänkt arbetstid har blivit mer påtaglig på senare tid i samhällsdebatten, både i omvärlden och i Sverige. Fem fackförbund - Akademikerförbundet SSR, Kommunal, Vision, DIK och Transport - argumenterade till exempel i Aftonbladet (12 februari 2024) för en lagstadgad arbetstidsförkortning med bibehållen lön. Socialdemokraterna har även öppnat upp för att minska arbetstiden genom lagstiftning.

För medlemmarna i FI-förbunden är arbetstidsfrågor alltid högprioriterade. Under 2000-talet har frågan om förkortad arbetstid i industrin drivits i avtalsförhandlingar. Det har givit resultat och lett till att man infört olika modeller för att sänka arbetstiden, till exempel tidbanker, lediga dagar, och deltid-/flexpension.

I vissa av Sveriges konkurrentländer har det nyligen framförts krav på kortare arbetstid, som exempelvis en fyra dagars arbetsvecka inom den tyska stålindustrin. Det är viktigt att följa utvecklingen i våra konkurrentländer när vi funderar på gemensamma krav inför Avtal 2025.

I rapporten jämförs svenska avtals- och lagregleringar avseende arbetstidens längd med branscher i viktiga konkurrentländer. De fyra länderna som undersöks är Tyskland, Österrike, Danmark och Finland. Branscherna är verkstadsindustrin, stål- och metallindustrin, kemiindustrin, livsmedelsindustrin och träindustrin. Vi gör även en uppdelning mellan arbetare och tjänstemän.

För varje land och bransch beräknar vi den kollektivavtalade årsarbetstiden genom att ta hänsyn till antal arbetsdagar, kollektivavtalad veckoarbetstid, semester och eventuell arbetstidsförkortning.

Rapporten tittar också på faktisk arbetstid utifrån olika datakällor. Baserat på detta görs en liknande beräkning av årsarbetstiden utifrån faktisk arbetad tid.

Avslutningsvis följer ett avsnitt med avslutande sammanfattning och slutsatser.

2. Lagstiftning om arbetstid

Inom EU finns en gemensam arbetstidslagstiftning. Den kan förhandlas bort genom avtal men innehåller vissa oförhandlingsbara minimiregler om exempelvis veckovila, dygnsvila och sammanlagd veckoarbetstid. Utöver det regleras arbetstiden på olika sätt inom EU.

Några minimiregler är till exempel att den genomsnittliga arbetstiden under varje sjudagarsperiod inklusive övertid inte får överstiga 48 timmar, dygnsvila på minst elva timmars sammanhängande ledighet per 24-timmarsperiod, arbetstagare ska få en rast då arbetsdagen är längre än sex timmar, och betald semester om minst fyra veckor per år.

Veckoarbetstidsmättet om 48 timmar är det som gäller i både Danmark och Tyskland. Som vi kommer att se längre fram har däremot både Danmark och Tyskland betydligt kortare kollektivavtalad veckoarbetstid som är mer normerande på arbetsmarknaden än lagstiftningen. Den vanligaste europeiska lagstadgade maximala genomsnittliga veckoarbetstiden är däremot 40 timmar, vilket är det mått som gäller i Sverige, Finland och Österrike.

Gällande semester så är det reglerat på lite olika sätt i de olika länderna¹. I Sverige och Danmark gäller 25 semesterdagar per år, räknat på en femdagarsarbetsvecka. I Finland gäller 20 dagars semester om anställningen har pågått i mindre än ett år och därefter 25 dagar räknat på en femdagarsarbetsvecka.

I Tyskland och Österrike beräknas semestern i lagen utifrån en sexdagarsvecka, där man i Tyskland har 24 dagars lagstadgad semester och i Österrike 30 dagars lagstadgad semester. Harmoniserat till en femdagarsarbetsvecka innebär det alltså motsvarande fyra respektive fem veckors semester. I Österrike finns dessutom lagstadgat att om du stannar 25 år hos samma arbetsgivare så får du ytterligare en kalendervecka semester (alltså från 30 dagars till 36 dagars lagstadgad semester).

I den här rapportens beräkningar använder vi oss - givet att kollektivavtalet inte anger någonting annat - den lagstadgade tiden harmoniserat till en femdagarsvecka. Vi räknar med 5 veckors semester i både Finland och Österrike trots att det i båda fallen finns regleringar som ändrar semestertiden för vissa grupper.

Nedan syns en sammanställning av den lagstadgade maximala veckoarbetstiden och lagstadgade rätten till semester i de olika länderna som vi använder i den här rapporten.

¹ I den här rapporten fördjupar vi oss inte i regler kring intjänande av semester.

Tabell 1: Lagstadgade arbetstider per vecka och semesterdagar per år

Land	Max veckoarbetstid	Lagstadgade semesterdagar*
Sverige	40	25
Danmark	48	25
Finland	40	25
Tyskland	48	20
Österrike	40	25

*Beräknat på fem dagars arbetsvecka

3. Kollektivavtalad arbetstid: Redogörelse för ländernas regleringar

I det här avsnittet redovisar vi kollektivavtalade regleringar för de olika länderna. Närmare bestämt den kollektivavtalade ordinarie veckoarbetstiden för dagtidsarbete per helgfri vecka, semester samt arbetstidsförkortningar i respektive land. I nästkommande avsnitt gör vi en beräkning av den avtalade årsarbetstiden.

Sverige

För Sveriges del utgår vi från följande avtal i rapporten: Teknikavtalet för verkstadsindustrin, Stål- och metallavtalet för stål- och metallindustrin, I-avtalet/IKEM Tjänstemannavtalet för kemiindustrin, Livsmedelsindustriavtalet för livsmedelsindustrin och Träindustriavtalet för träindustrin. För att nyansera bilden och fördjupa rapporten inom varje område har vi tagit hjälp av Facken inom industrins medlemsförbunds ombudsmän.

Inom samtliga svenska avtalsområden i vår jämförelse gäller 40 timmars arbetsvecka vid dagtidsarbete. Det gäller både arbetare och tjänstemän. Det avser en genomsnittlig veckoarbetstid, utspridd över olika begränsningsperioder beroende på avtal. Inom exempelvis IKEM Tjänstemannaavtal är begränsningsperioden 12 månader men inom TMF är begränsningstiden 12 veckor/3 månader. Över en årsarbetstid blir däremot snittet detsamma - 40 timmar per helgfri vecka.

Vad gäller arbetstidsförkortning skiljer sig avtalsområdena desto mer. I verkstadsindustrin gäller samma arbetstidsförkortning för arbetare och tjänstemän. För en heltidsarbetande i verkstadsindustrin ska vid dagtidsarbete 82 minuter föras till en tidbank för varje fullgjord vecka. Det motsvarar 64,5 timmar arbetstidsförkortning per år. Den sparade tiden kan sedan tas ut som betald ledighet. Det är värt att notera att arbetstidsförkortningen räknas ner om veckan inte är fullgjord. Om en vecka 'störs' av exempelvis sjukdom, föräldraledighet eller semester räknas arbetstidsförkortningen ned proportionerligt för den veckan. I den här rapporten beräknar vi därför arbetstidsförkortningen som en förkortning per arbetsdag istället för per vecka - vi tar alltså hänsyn till eventuella störningar på grund av semester men inte av andra störningar som föräldraledighet eller sjukdom.

Inom stål- och metallindustrin gäller för tjänstemän arbetstidsförkortning motsvarande fyra arbetsdagar, vid val av uttagen ledig tid. För arbetare förs 24 minuter in till en tidbank per fullgjord vecka, vilket motsvarar 18,9 timmar per år.

I kemiindustrin finns för tjänstemän två olika arbetstidsförkortningar. Hos företag som blivit medlemmar i IKEM sedan 2001 avsätts 2,125 procent till ett arbetstidskonto. Vid val av ledig tid motsvarar det 4-4,25 dagars ledighet. För företag som var medlemmar i IKEM innan 2001 gäller vanligtvis 7 dagars arbetstidsförkortning, på grund av att flera klubbar åren 1998-2001 växlade 1,5 procent löneutrymme mot tre dagars arbetstidsförkortning. För arbetare gäller en arbetstidsförkortning med sex dagar per avtalsår, alltså 48 timmar per år. Den här rapporten använder 4,25 dagars arbetstidsförkortning för tjänstemän och sex dagars arbetstidsförkortning för arbetare.

Inom livsmedelsindustrin används arbetstidskonto för både arbetare och tjänstemän, där tjänstemän avsätter 2,0 procent av arbetstiden och arbetare 2,64 procent av arbetstiden per vecka. För tjänstemän motsvarar det fyra dagars ledighet per år och för arbetare blir det 47,5 timmar per år, för heltidsarbetande.

För tjänstemän inom träindustrin får en heltidsanställd 36 timmars arbetstidsförkortning per år, alltså motsvarande fyra arbetsdagar. För arbetare inom träindustriavtalet är arbetstidsförkortningen 63 timmar per år.

På samtliga områden sker också avsättningar till deltidspension/flexpension i olika omfattning. Det innebär att individen i slutet av arbetslivet kan gå ned i arbetstid. Även om detta också är en typ av arbetstidsförkortning tar vi inte hänsyn till denna i de kommande uträkningarna, då själva arbetstidsminskningen träffar en tydlig minoritet av arbetsstyrkan.

Efter helgdagar och röda dagar återstår 251 arbetsdagar i Sverige. Därutöver gäller fem veckors semester enligt avtal för samtliga branscher och yrkeskategorier.

Danmark

I Danmark tecknas industriavtalen av samverkansorganisationen CO-industri, vilka vi har varit i kontakt med. Vi har också haft kontakt med fackförbunden 3F på arbetarsidan och IDA på tjänstemannasidan. Följande kollektivavtal studerats för kompletterande information: Industriens överenskomst för arbetare och Industriens funktionæroverenskomst samt med kompletteringar av Mejeribranschens funktionæroverenskomst för tjänstemän.

I Danmark är den kollektivavtalade arbetstiden 37 timmar i veckan och kan spridas ut över 12 månader. Generellt sett arbetar även personer utan kollektivavtal i privat sektor 37 timmar i veckan - det är normen på dansk arbetsmarknad. Däremot skiljer sig arbetstiden mellan privat och offentlig sektor. I privat sektor arbetar man 37 timmar i veckan exklusive lunchpaus

och i offentlig sektor arbetar man 37 timmar i veckan inklusive lunchpaus. Den avtalade arbetstiden är alltså lägre i offentlig än i privat sektor.

Enligt CO-industriens industriavtal för arbetare respektive tjänstemän ges fem extra betalda lediga dagar i samband med semestern. Arbetstagaren ska ha varit oavbrutet anställd i mer än nio månader och ledigheten betalas ut som sjuklön. I mejeribranschens funktionäroverenskomst tjänar arbetstagaren istället in fem timmars ledighet per sju veckor anställning - vilket motsvarar fem lediga dagar per år. I de vidare beräkningarna har vi räknat på fem dagars arbetstidsförkortning för samtliga arbetstagare i samtliga industrier i Danmark.

År 2024 har Danmark 8 arbetsfria dagar utöver helgdagar, vilket ger 254 arbetsdagar per år. Däremot ger kollektivavtalet rätt till ytterligare lediga dagar. Både tjänstemännen och arbetarna har genom kollektivavtalet ledigt på grundlagsdagen den 5 juni och på julafton den 24 december. Arbetarna också ledigt den 1 maj. Därutöver ges vanligtvis ledighet även på nyårsafton 31 december. I de vidare beräkningarna har vi alltså räknat med 250 arbetsdagar per år för arbetarna och 251 arbetsdagar per år för tjänstemännen.

Finland

I Finland har vi varit i kontakt med Industrifacket för arbetare och med PRO samt TEK på tjänstemannansidan. Vidare har följande kollektivavtal studerats för kompletterande information: Industrifackets Timmerhusavtal, PRO:s Livsmedelsindustriavtal, PRO:s Timmerhusavtal, PRO:s Kemiska Branschen, PRO:s Teknologivtal samt YTN:s Teknologivtal för högre tjänstemän.

För arbetare i Finland gäller den lagstadgade arbetstiden om 40 timmar i veckan i samtliga undersökta avtalsområden. Arbetstiden kan efter överenskommelse spridas ut över 12 månader – givet att genomsnittsarbetstiden inte överskrider EU:s arbetstidsregleringar. Samma enhetlighet över branscherna gäller också avseende arbetstidsförkortning. Den som arbetar 40 timmar får enligt kollektivavtalet 100 timmars arbetstidsförkortning varje år.

För tjänstemän gäller två olika system. Tjänstemannen arbetar antingen 37,5 timmar eller 40 timmar i veckan, med möjlighet att efter överenskommelse sprida ut arbetstiden över 12 månader. Om tjänstemannen arbetar 37,5 timmar i veckan utgår ingen arbetstidsförkortning medan om tjänstemannen jobbar 40 timmar i veckan får man 100 timmars arbetstidsförkortning precis som arbetarna. Arbetstidsregleringen avgörs till synes av hur produktionsnära anställningen är.

I de kommande uträkningarna har vi använt oss av det mer 'produktionsnära' måttet, alltså 40 timmar i veckan med 100 timmars årlig

arbetstidsförkortning. Det genererar en något högre årsarbetstid än vid användning av veckoarbetstidsmättet på 37,5 timmar utan arbetstidsförkortning. Skillnaderna är däremot små – mindre än två arbetsdagar på ett helår skiljer måtten.

Vad gäller semester har vi inte fått kommunicerat eller hittat några generella bestämmelser som frångår lagen om 25 arbetsdagar om året. För vissa arbetstagare finns möjligheten att växla sin semesterpremie till ledig tid och därigenom få fler lediga dagar. Den här rapporten behandlar semesterpremien som lön snarare än ledig tid. Därför gäller fem veckors semester för samtliga arbetstagare i den här rapportens uträkningar.

År 2024 har Finland 10 arbetsfria dagar utöver helgdagar, vilket lämnar totalt 252 arbetsdagar för året.

Tyskland

Vi har varit i kontakt med IG Metall, IG BCE och NGG, som har gett information om arbetstidsregleringar i de tyska industrierna. I vissa fall har siffror kontrollerats i en rad olika kollektivavtal.

I Tyskland organiseras både arbetare och tjänstemän i samma fackförbund. IG Metall organiserar anställda inom verkstadsindustrin, stål- och metallindustrin och träindustrin. IG BCE organiserar inom kemiindustrin och NGG i livsmedelsindustrin. Av de som täcks av kollektivavtalen skiljer sig inte villkoren mellan arbetare och tjänstemän.

I vissa branscher i Tyskland varierar den avtalade arbetstiden mellan forna Öst- och Västtyskland. I regel är arbetstiden längre i öst jämfört med väst. I verkstadsindustrin i väst är den kollektivavtalade veckoarbetstiden 35 timmar medan den i öst är 35-38 timmar. IG Metall arbetar för att harmoniera arbetstiderna i hela Tyskland och sedan januari 2022 finns möjligheten att lokalt minska den kollektivavtalade arbetstiden från 38 timmar till 35 timmar i öst.

I träindustrin är veckoarbetstiden 35 timmar i väst och 38-39 timmar i öst. I livsmedelsindustrin arbetar man 37-38 timmar per vecka i väst, men 40 timmar i öst.

En klar majoritet, runt 83 procent, av Tysklands befolkning bor i tidigare Västtyskland och det är också där de flesta industriarbetarna finns. I den här rapportens beräkningar använder vi därför arbetstiderna som gäller i tidigare Västtyskland.

I stålindustrin är den avtalade veckoarbetstiden 35 timmar i hela Tyskland och i kemiindustrin är veckoarbetstiden 37,5 timmar. Det gäller för alla heltidsanställda och för både arbetare och tjänstemän.

I Tyskland finns i de centrala avtalen möjligheter till arbetstidsförkortningar, där de anställda under vissa förutsättningar kan välja mellan tid eller pengar. I den här rapporten räknar vi det som arbetstidsförkortning om möjligheterna till ledig tid gäller samtliga anställda och inte bara en begränsad grupp.

Exempelvis, sedan 2019 får de anställda i verkstadsindustrin en ersättning som kallas för T-Zug A som motsvarar 27,5 procent av en månadslön. Anställda som jobbar skift, sköter om barn eller tar hand om anhöriga kan välja att i stället för pengar ta 8 lediga dagar. Eftersom denna typ av arbetstidsförkortning inte omfattar alla så tar vi därför inte med den i våra beräkningar.

I både verkstads- och stålindustrin är det möjligt att lokalt avtala fram arbetstidsförkortning med partiell lönekompensation med syftet att säkra jobb i företag som ställer om för att minska sina utsläpp. I stålindustrin kan man sedan den senaste avtalsrörelsen 2023 till exempel komma överens lokalt om arbetstidsförkortning från 35 till 32 timmar, med lön för 33 timmar. Eftersom detta inte heller gäller samtliga anställda räknar vi inte heller denna arbetstidsförkortning.

Däremot, sedan 2020 får de anställda i stålindustrin 1000 euro årligen i en extra löneutbetalning som kan omvandlas till upp till fem lediga dagar. Denna extra lön är permanent och ökar med avtalsvärdet i framtiden. Sedan 2023 får de även ytterligare 600 euro per år som kan omvandlas till tre lediga dagar. Dock bestämmer arbetsgivaren i fall det ska tas ut i dagar eller ledig tid - vid goda tider i regel som pengar och i dåliga tider i lägre arbetstid för att säkra anställningar. I våra beräkningar räknar vi med de 1000 euro/5 dagar som en arbetstidsförkortning, eftersom den är generell och gäller alla. Den andra löneutbetalningen på 600 euro eller tre dagar ledigt räknar vi inte som en arbetstidsförkortning eftersom arbetsgivaren bestämmer och att arbetstidsförkortningen enbart gäller för att säkra anställningar.

I kemiindustrin har både arbetare och tjänstemän sedan 2018 möjligheten att få fem ytterligare lediga dagar eller 23 % av en månadslön. Detta räknar vi också som arbetstidsförkortning.

Vi har inte fått någon konkret information om arbetstidsförkortningar i centrala avtal vid dagtidsarbete för tysk livsmedelsindustri eller träindustri.

Samtliga fem branscher i vår jämförelse har enligt avtal 30 dagars semester, alltså 6 veckor.

År 2024 har Tyskland 9 rikstäckande helgdagar som inte infaller på en lördag eller söndag. Därutöver finns en rad andra dagar som bara är röda i vissa bundesländer, där det mer katolska södra Tyskland har fler röda dagar än det mer protestantiska norra Tyskland. Samtliga bundesländer har

däremot minst en extra röd dag utöver de 9 rikstäckande. Därför räknar vi med 10 röda dagar i Tyskland, vilket utöver lördagar och söndagar lämnar 252 arbetsdagar under 2024.

Österrike

I Österrikes industri organiserar PRO-GE arbetare och GPA tjänstemän i branscherna verkstad, stål- och metall, livsmedel och kemi. GPA organiserar även tjänstemännen i träindustrin medan GBH organiserar arbetare. Vi har haft kontakt med GPA samt kompletterat information från PRO-GEs och GBHs kollektivavtal. Vi har även fått information från den europeiska federationen EFFAT för livsmedelsindustrin. För Österrike har vi haft svårast att hitta information, men vi redovisar det vi har funnit.

För samtliga branscher i vår jämförelse gäller 38,5 timmars arbetsvecka, med kemiindustrin som undantag. I kemiindustrin gäller 38 timmars arbetsvecka.

Vad gäller semester är det de fem lagstadgade semesterveckorna som gäller. Efter 25 år i arbete hos samma arbetsgivare höjs semestern från fem veckor till sex veckor. Det finns också bestämmelser i avtalen som gör att anställda kan kvalificera sig snabbare för en sjätte semestervecka, genom till exempel studier eller om man är lärling. I den här rapporten har vi räknat med fem veckors semester i samtliga branscher.

Vad gäller arbetstidsförkortning har vi inte hittat några generella eller bredare bestämmelser. I flera österrikiska avtal är det möjligt att få extra lediga dagar vid speciella tillfällen, exempelvis en extra dag vid förlossning, två dagar vid flytt och tre dagar vid giftermål eller begravning av närstående. Då dessa visserligen drabbar nästan alla vid något tillfälle men inte är förutsägbara eller jämnt fördelade på arbetskraften räknar vi inte med det som en arbetstidsförkortning i den här rapporten.

Under 2024 har Österrike 11 dagar röda dagar som inte infaller på en lördag eller söndag. Det innebär att Österrike har 251 arbetsdagar i våra beräkningar.

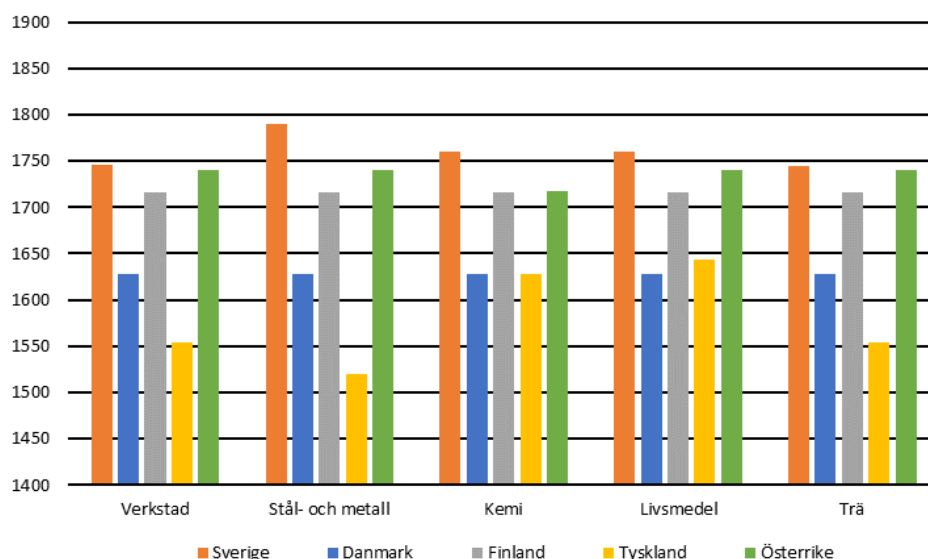
4. Kollektivavtalad arbetstid: Beräkning av årsarbetstid

I föregående kapitel redogjorde vi för arbetstidsregleringar i kollektivavtal i Sverige och jämförelseländerna. Med informationen som redovisats där beräknar vi i detta kapitel den avtalade årsarbetstiden för dagstidsarbete.

Den kollektivavtalade veckoarbetstiden räknas ut som ett dagligt genomsnitt för att ta hänsyn till eventuella icke-fullgjorda veckor. Denna siffra multipliceras med antalet arbetsdagar minus antal semesterdagar per år. Eventuella arbetstidsförkortningar tas hänsyn till antingen genom arbetstidsmättet eller genom arbetsdagmättet, beroende på dess utformning. Beräkningsunderlagen finns i bilaga X.

Resultaten för arbetare redovisas nedan i diagram 1. Resultaten för tjänstemän kommer därefter i diagram 2.

Diagram 1: Beräknad avtalad årsarbetstid, heltidsarbetande, arbetare, 2024

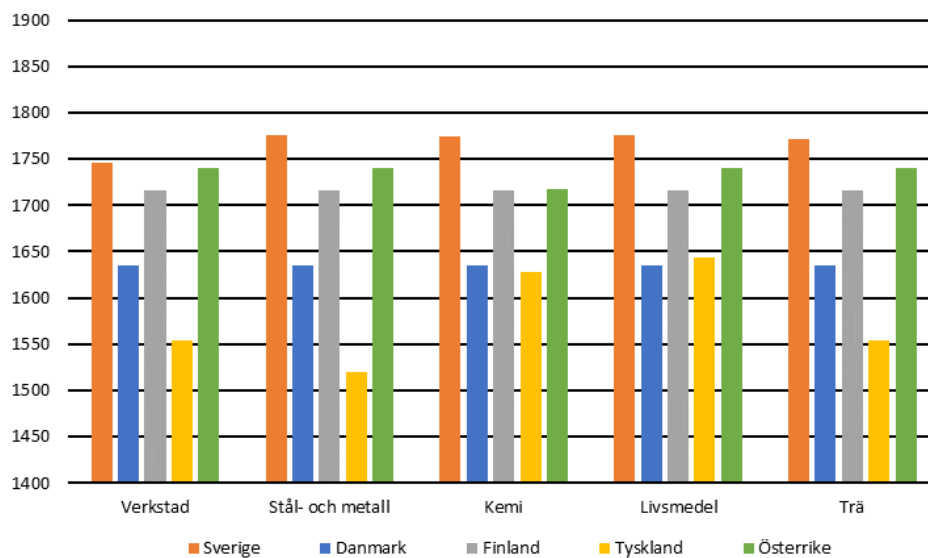

Källa: Egna beräkningar

Som diagram 1 visar har Sverige den högsta kollektivavtalade årsarbetstiden för arbetare av de fem länderna, i samtliga fall tätt följt av Österrike. I verkstads-, stål- och metall samt träindustrin ligger Tyskland lägst medan för livsmedelsindustrin ligger Danmark lägst. I kemiindustrin ligger Tyskland och Danmark gemensamt lägst.

Motsvarande resultat för tjänstemän redovisas nedan i diagram 2.

Diagram 2: Beräknad avtalad årsarbetstid, heltidsarbetande, tjänstemän, 2024

Källa: Egna beräkningar

I och med att skillnaderna är små mellan arbetare och tjänstemän sett till arbetstidsregleringen i de flesta av länderna följer resultaten i diagram 2 ett liknande mönster som i diagram 1. Sverige har högst årsarbetstid i samtliga branscher, följt av Österrike och Finland. Danmark har lägst arbetstid i livsmedelsindustrin medan Tyskland har lägst arbetstid i de övriga fyra branscherna.

Det är värt att påminna om att den kollektivavtalade årsarbetstiden inte tar hänsyn till alla typer av frånvaro, som exempelvis sjukdom, föräldraledighet eller strejker. Inte heller tar den beräknade kollektivavtalade årsarbetstiden hänsyn till olika lagstiftade eller kollektivavtalade pensionslösningar som förkortar arbetstiden i slutet av yrkeslivet. Det finns därför osäkerhet i resultaten.

I nästa kapitel redovisas för mått på faktisk arbetstid. Även vad gäller detta finns osäkerhetsmoment men det följande kapitlet kommer att komplettera och nyansera resultaten i diagrammen ovan.

5. Faktisk arbetstid

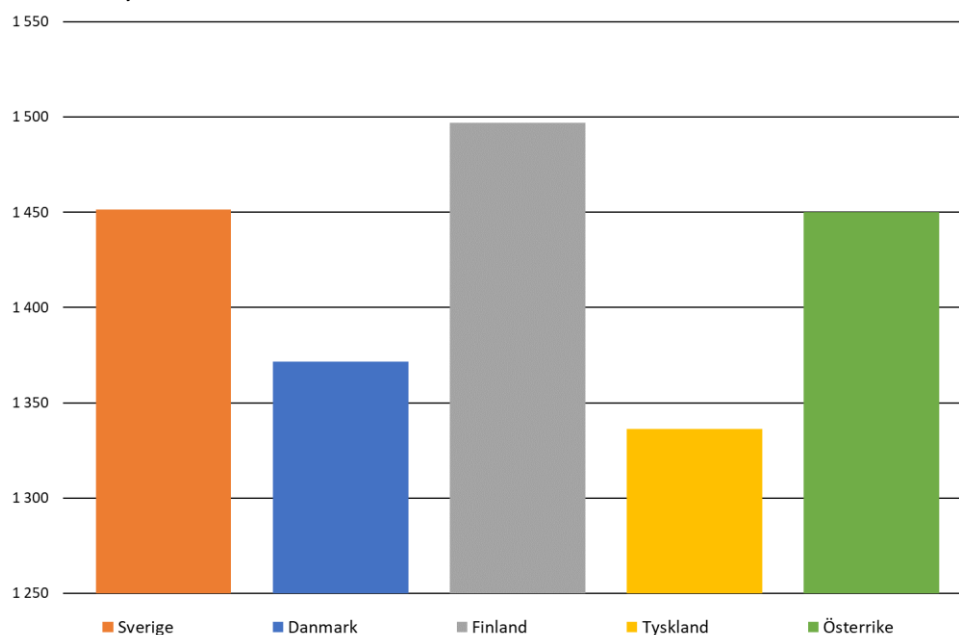
I föregående avsnitt redovisades den lagstadgade och kollektivavtalade arbetstiden. I detta avsnitt redogörs för statistik över faktisk arbetad tid.

Om val av statistik och utförda beräkningarna

Årsarbetstid räcker inte som mått...

När faktisk arbetstid analyseras och diskuteras används ofta måttet årsarbetstid för jämförelser mellan länder. Exempelvis gjordes detta nyligen i en rapport från den TCO-finansierade tankesmedjan Futurion.² Årsarbetstid visar det genomsnittliga faktiska antalet arbetade timmar per år och anställd. Det tar hänsyn till såväl övertid som alla olika sorters frånvaro - såsom semester, sjukfrånvaro, föräldraledighet, VAB, studieledighet - som gör att den faktiska arbetstiden inte är liktydig med den som stadgas i lag och avtal. Måttet gör ingen skillnad på om den anställda arbetar hel- eller deltid, är arbetare eller tjänsteman och inte heller om det rör sig om en kontinuerlig anställning eller ett säsongarbete.³

Diagram 3: Genomsnittlig faktisk årsarbetstid per anställd, timmar, hela ekonomin, 2023

Källa: Conference Board, Macrobond

² Essemyr (2023).

³ Detta mått grundar sig - liksom all statistik gällande faktisk arbetstid som refereras i detta kapitel - på uppgifter som samlas in i omfattande enkätundersökningar, i Sveriges fall i SCB:s Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Det är alltså i botten respondenters egen (mer eller mindre subjektiva) bedömning av arbetade timmar under den undersökta perioden som statistiken vilar på, någon mer objektiv metod finns inte.

För Sveriges del har arbetstiden under de senaste 20 åren enligt detta mått visat mindre variationer runt ett medelvärde på 1460 timmar per år. Någon tydligt stigande eller sjunkande trend kan inte utläsas under denna period, år 2023 var den genomsnittliga svenska årsarbetstiden 1451 timmar. Med detta låg Sverige i nivå med Österrike, 46 timmar lägre än Finland, 79 timmar högre än Danmark och 115 timmar högre än Tyskland.

Även om det alltså finns vissa skillnader mellan de fem länderna i fokus i denna rapport - Tyskland ligger 161 timmar, eller elva procent, lägre än Finland - så ligger de ändå relativt samlade om antalet jämförelseländer utökas. En mängd europeiska länder har avsevärt längre årsarbetstid per anställd än Sverige. OECD-snittet är cirka 1750 timmar och i USA har det de senaste åren legat på cirka 1800 timmar. Ur detta skulle det alltså gå att hämta argument för ståndpunkten att den faktiska arbetstiden i Sverige ligger lågt i en bredare internationell jämförelse.

Av flera skäl anser vi dock att detta mått på faktisk arbetstid behöver kompletteras i den här studien. Ett skäl är att måttet inte finns tillgängligt för tillverkningsindustrin, och än mindre för de olika industribranscher som vår analys ska inkludera, utan bara för respektive lands hela ekonomi. Ett annat skäl för oss att redovisa andra mått över faktisk arbetstid är att det finns uppenbara svagheter med detta årsarbetstidsmått, om syftet är att hitta ett relevant underlag för jämförelser av hur den teoretiska arbetstiden i lag och avtal i olika länder faller ut i faktisk arbetstid. En sådan svaghet är att den genomsnittliga årsarbetstiden i ett land tydligt påverkas av hur hög sysselsättningsgraden är.

En hög sysselsättningsgrad innebär att grupper i samhället med i genomsnitt större sjukfrånvaro och som i större utsträckning arbetar deltid än övriga - så som gruppen 60 år och äldre - arbetar i högre utsträckning än vad som är fallet i länder med lägre sysselsättningsgrad. Detta får följden att den genomsnittliga årsarbetstiden i landet sjunker relativt sett. Skillnader mellan länder i kvinnors arbetskraftsdeltagande har liknande effekt på den genomsnittliga årsarbetstiden. Sverige ligger mycket högt både gällande andelen kvinnor och äldre som arbetar. Det är i vårt tycke inte riktigt att dessa förhållanden indirekt ska användas som argumentation mot (utökad) arbetstidsförkortning i Sverige.⁴

... därför fokuserar vi på veckoarbetstid

I rapporten använder vi oss därför främst av faktisk veckoarbetstid i våra jämförelser av länderna, och då av två olika mått. Jämförelser mellan länderna gällande den sammantagna tillverkningsindustrin görs med det vi valt att benämna *normal* faktisk veckoarbetstid, medan veckoarbetstiden

⁴ För mer utförliga resonemang om och kritik av användandet av detta årsarbetstidsmått för jämförelser mellan länder hänvisas till bilagan "Faktisk arbetad årsarbetstid i en internationell jämförelse", ett PM skrivet av Mirjam Olsson, utredare på Unionen.

på branschnivån även redogörs för som *genomsnittlig* faktisk veckoarbetstid.⁵ Båda måtten baseras på insamlade uppgifter över faktisk arbetad tid i huvudsaklig anställning, under veckor som ej innehåller frånvaro från jobbet så som semestrar, helg- och klämdagar, strejker. Alltså alla "normala" arbetsveckor under den undersökta perioden, sett till antalet arbetsdagar. I normala arbetsveckor ingår alltså eventuell övertid samt eventuell frånvaro på grund av exempelvis sjukdom eller VAB.

Den *genomsnittliga* faktiska veckoarbetstiden visar ett medelvärde av respondenternas alla insamlade veckoarbetstider under samtliga dessa "normala" veckor. Den *normala* faktiska veckoarbetstiden däremot, väljer ut den veckoarbetstid för var och en av respondenterna i undersökningen som var *vanligast förekommande* under dessa normala arbetsveckor och visar ett genomsnitt av dessa.

Då den genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden tar in alla normala veckor blir det här måttet starkt påverkat av eventuell övertid eller frånvaro till följd av sjukdom eller VAB. Då den *vanligaste förekommande veckan* mindre sannolikt är påverkad av eventuell frånvaro eller oregelbunden övertid så blir den normala faktiska veckoarbetstiden mindre påverkad av dessa faktorer än den genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden.

I vårt tycke är normal faktisk veckoarbetstid det mest intressanta måttet att använda i rapporten.⁶ Tyvärr finns det dock bara att tillgå för den sammantagna tillverkningsindustrin och inte för de enskilda industribranscherna. För branschnivån har vi därför valt att använda genomsnittlig faktisk veckoarbetstid, vilken vi dessutom har behövt ta oss vissa metodmässiga friheter med eftersom den i sitt grundutförande inte gör någon uppdelning på hel- respektive deltidsarbetande (se fotnot för mer om detta).⁷ De branschresultat gällande genomsnittlig faktisk veckoarbetstid som vi redovisar nedan bör därför hanteras med viss försiktighet - snarare ses som indikationer än bevis på skillnader mellan länderna. Vi tycker ändå att resultaten ger en mer nyanserad bild av

⁵ Jämför de engelskspråkiga termerna "average number of usual weekly hours of work" respektive "mean weekly hours actually worked", se ILO:s respektive Eurostats hemsidor.

⁶ Inte minst för att det påverkas betydligt mindre av skillnader i sysselsättningsgrad - se tidigare resonemang - än vad som är fallet med den genomsnittliga vecko- eller årsarbetstiden.

⁷ De branschdata för heltidsarbetande som redovisas i rapporten är ett resultat av egna beräkningar, i vilka vikterna för de hel- respektive deltidsarbetande på totalnivån inom de olika ländernas tillverkningsindustri i Eurostats data använts för att uppskatta de heltidsarbetandes veckoarbetstid i ILO:s branschuppdelade statistik. Detta grepp motiverar vi med antagandet att de faktorer som påverkar förekomsten av hel- och deltidsarbete och hur många timmar respektive kategori arbetar relativt varandra, i hög grad ligger i nationell reglering och kultur, och mindre beror på branschspecifika förhållanden och i vart fall med små skillnader inom ett lands tillverkningsindustri.

utfallet på den kollektivavtalade arbetstiden som redovisats tidigare, i brist på annan statistik.

En jämförelse av de två måtten på faktisk veckoarbetstid för den sammantagna tillverkningsindustrin i de undersökta länderna visar att den genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden generellt ligger lägre än den normala veckoarbetstiden. I Sveriges fall är skillnaden 8 procent, vilket tillsammans med Österrike är den största skillnaden bland de undersökta länderna. Skälen till att dessa mått skiljer sig från varandra kan vara flera. Den genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden påverkas som sagt mer än den normala av kortvarig sjukfrånvaro, VAB (båda drar ner) och kortare/ej regelbundna inslag av övertidsarbete (drar upp). Det är otydligt vilken den sammantagna effekten av arbetstidsförkortning är på respektive mått, det bör bero på hur en sådan tas ut.^{8,9}

Jämförelse av faktisk veckoarbetstid inom tillverkningsindustrin

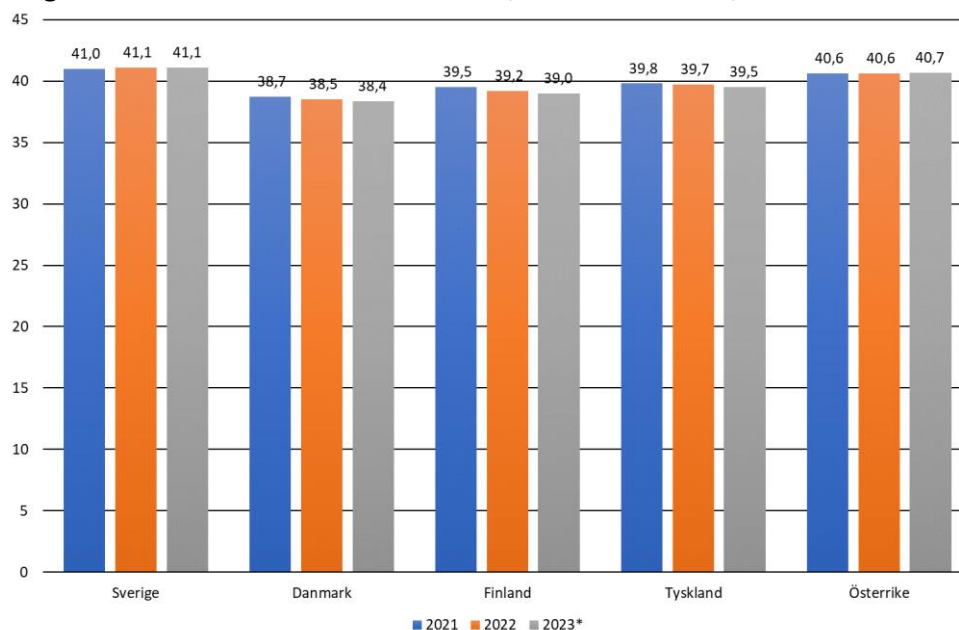
Efter denna beskrivning av de olika arbetstidsstatistiska måttens styrkor, svagheter och hur vi valt att hantera dem - dags att redovisa och analysera resultaten. Först ut är den sammantagna tillverkningsindustrin i de utvalda länderna.

År 2022 hade svensk tillverkningsindustri som helhet den längsta normala faktiska veckoarbetstiden (41,1 timmar) av de studerade länderna, följt av Österrike (40,6), Tyskland (39,7), Finland (39,2) och Danmark (38,5). Den normala faktiska veckoarbetstiden för heltidsarbetande i svensk tillverkningsindustri var 2022 alltså i genomsnitt 2,6 timmar längre än motsvarande i Danmark och 1,9 timmar längre än i Finland.

⁸ Om arbetstidsförkortning tas ut som enstaka hela lediga dagar, så som klämdagar, påverkas måtten rimligen inte alls, eftersom det då resulterar i "icke-normala" arbetsveckor vilka exkluderas ur underlaget. Ett uttag som sker löpande per vecka sänker troligen resultatet för båda måtten. Hur arbetstidsförkortning som exempelvis tas ut i form av halva lediga dagar slår kan vi inte avgöra.

⁹ För mer om dessa måtts definitioner och begränsningar hänvisas till ILO:s och Eurostats hemsidor.

Diagram 4: Normal faktisk veckoarbetstid, heltidsarbetande, 20-64 år

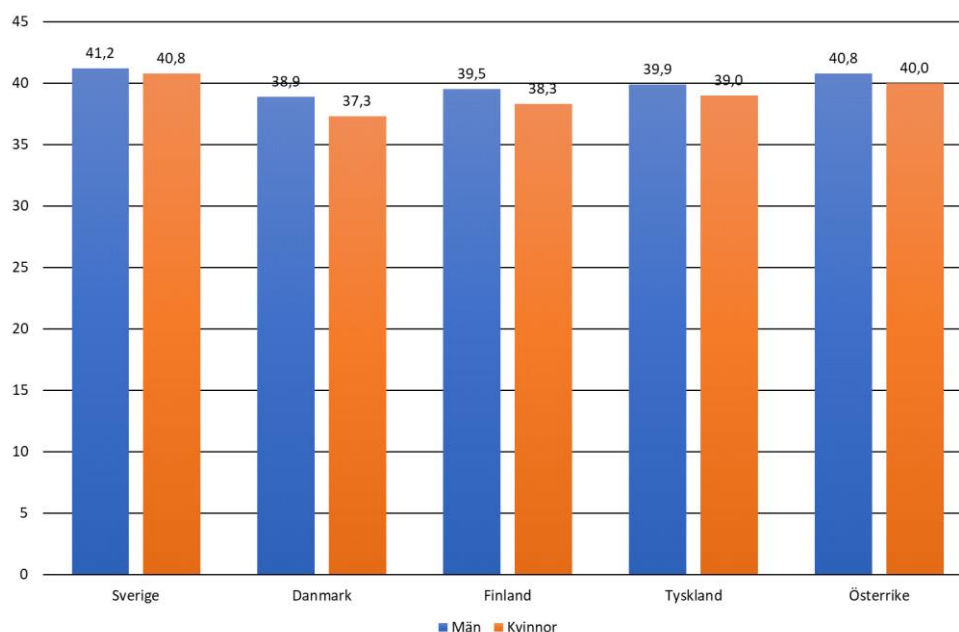
Källa: Eurostat LFS

*2023 är beräknat på de två första kvartalen

Notera att data för 2023 visar ett snitt av kvartal 1 och 2 och alltså inte som årets slutgiltiga utfall. Förändringarna är visserligen små, men noterbart är att den normala faktiska veckoarbetstiden i Sverige och Österrike till skillnad från i övriga tre länder inte ser ut att ha minskat mellan 2021 och 2023.

För tillverkningsindustrin som helhet finns statistik tillgänglig som visar normal faktisk veckoarbetstid för heltidsanställda uppdelat på kön. Eftersom vi i detta kapitel för resonemang om hur skillnader i arbetstid mellan länderna delvis kan härledas till skillnader gällande kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, redovisar vi även denna statistik.

Diagram 5: Normal faktisk veckoarbetstid kvinnor och män, heltidsarbetande, 20-64 år

Källa: Eurostat LFS

Sverige är det land med minst skillnad mellan män och kvinnor avseende normal faktisk veckoarbetstid för heltidsarbetande inom tillverkningsindustrin (0,4 timmar). Störst är detta könsglapp i Danmark (1,6). De heltidsarbetande kvinnorna i svensk tillverkningsindustri (som är i topp bland kvinnorna med 40,8 timmar) arbetar som normalfall i genomsnitt fler timmar per vecka än männen i Tyskland, Danmark och Finland.

Jämförelse av veckoarbetstid inom utvalda branscher

Beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid på branschnivå
Nedan redogörs för den genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden så som vi beräknat den för åtta utvalda branscher inom tillverkningsindustrin. Här har vi nämligen behövt hantera det faktum att de avtalsområden/branschaggregat som vi utgår från i vår studie inte rakt av går att översätta till sammanhållna branscher i statistiken. Dessa fem avtalsområden/branschaggregat omfattar 18 branscher enligt den indelning som SCB använder (och som följer internationell standard). För att göra analysen hanterlig har vi därför valt ut åtta branscher, vilka utgör den/de branscher inom respektive avtalsområde/branschaggregat med störst förädlingsvärde (i Sverige).¹⁰

¹⁰ Mappningen mellan SCB:s branscher och avtalsområdena/branschaggregaten ser ut som följer: livsmedelsindustri C10-12, träindustri C16-18, kemiindustri C19-22, stål- och metallindustri C24-25 och verkstadsindustri C25-30+33. Viktigt att tänka på när länderna jämförs på detta sätt är förstås att branschammansättningen av tillverkningsindustrin - alltså varje enskild branschs vikt i tillverkningsindustrin som helhet - varierar mellan de

Tabell 2: Beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid, heltidsarbetande, 2022¹¹

Land	C10 Livsmedel	C16 Trä & trävaror	C20 Kemikalier & kemiska produkter	C21 Läkemedel	C24 Stål & metall	C25 Metallvaror	C28 Övriga maskiner	C29 Motorfordon	C Tillverknings industri
Sverige	36,2	38,6	36,6	37,5	37,6	38,1	39,1	38,0	37,8
Danmark	35,6	37,0	38,2	36,8	38,4	36,9	38,8	34,8	37,5
Finland	36,0	37,8	34,8	34,8	38,5	38,4	38,2	37,5	37,7
Tyskland	36,4	39,8	39,1	38,8	39,3	39,1	38,9	38,6	38,5
Österrike	37,9	38,3	37,0	34,4	36,9	37,3	37,2	37,7	37,4

Källa: ILO, egna beräkningar

Sett till tillverkningsindustrin som helhet har Tyskland den med viss marginal längsta beräknade genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden för heltidsarbetande av de fem länderna, 38,5 timmar. Övriga fyra länder ligger relativt samlade i spannet 37,4-37,8, med Sverige på 37,8 timmar och Österrike med den kortaste genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden.¹² Livsmedel och läkemedel är de två branscher som överlag har kortast beräknad genomsnittlig veckoarbetstid (båda har den kortaste veckoarbetstiden i två länder vardera och medelvärdet för dessa branscher sett till de fem länderna är 36,4-36,5 timmar). Trä & trävaror och övriga maskiner återfinns i andra änden med den längsta beräknade genomsnittliga veckoarbetstiden (båda har den längsta veckoarbetstiden i två länder vardera och medelvärdet för dessa branscher sett till de fem länderna är 38,3-38,4 timmar). Skillnaden i medelvärde mellan de två branscherna med kortast och de två med längst beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid är således cirka två timmar.

Av de åtta granskade branscherna har Sverige den längsta beräknade genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden i en: övriga maskiner. Inte i någon

olika länderna. Observera även att tillverkningsindustrin enligt SCB sammantaget består av 24 branscher, men att alltså endast 8 av dem redovisas här.

¹¹ Benämningen på branschen "C28 övriga maskiner" ska läsas som tillverkning av alla de maskiner som inte passar in i någon av de andra branscherna i verkstadsindustrin. Därmed alla typer av maskiner som inte är något av följande: datorer, elektronikvaror och optik; elapparatur; motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar eller andra transportmedel.

¹² Notera skillnaderna mellan veckoarbetstiden i tillverkningsindustrin i de olika länderna enligt detta genomsnittsmått och det normalmått som redovisats i det föregående avsnittet - skillnader som uppmärksammats och resonerats om tidigare.

av branscherna har Sverige kortast beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid.

Mellan länderna är det störst spridning i beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid i kemikalier & kemiska produkter och läkemedel, där skillnaden mellan de länder med den längsta respektive kortaste beräknade veckoarbetstiden är 4,3 timmar/vecka. Minst är denna spridning i övriga maskiner och metallvaror med 1,9 respektive 2,1 timmar/vecka.

Övriga maskiner är den bransch i Sverige med längst beräknad genomsnittlig faktisk veckoarbetstid (38,9 timmar), följd av trä & trävaror (38,6). Kortast är denna beräknade veckoarbetstid i livsmedel (36,2).

Beräknad normal faktisk veckoarbetstid på branschnivå

Vi har redogjort för skillnaderna i hur de två måtten för faktisk veckoarbetstid är konstruerade, och hur de därmed påverkas olika mycket av kortvarig frånvaro och kortvarig övertid. För tillverkningsindustrin som helhet vet vi att den genomsnittliga faktiska veckoarbetstiden är kortare än den normala i samtliga länder, och hur stora dessa skillnader är för respektive land.¹³

Vi gör nu ett antagande om att denna skillnad i respektive land för tillverkningsindustrin som helhet, även gäller för var och en av de utvalda industribranscherna i dessa länder. Alltså, att de faktorer som gör att de två måtten skiljer sig åt på sektorsnivån i respektive land även gäller och får identisk relativ effekt på branschnivån. Utifrån detta antagande beräknar vi den normala faktiska veckoarbetstiden för de utvalda branscherna, vilka redovisas i tabellen nedan.

¹³ Sverige 8,0 procent, Österrike 7,9 procent, Finland 3,9 procent, Tyskland 2,9 procent och Danmark 2,7 procent.

Tabell 3: Beräknad normal faktisk veckoarbetstid, heltidsarbetande, 2022

Land	C10 Livsmedel	C16 Trä & trävaror	C20 Kemikalier & kemiska produkter	C21 Läkemedel	C24 Stål & metall	C25 Metallvaror	C28 Övriga maskiner	C29 Motorfordon
Sverige	39,3	42,0	39,8	40,8	40,9	41,4	42,4	41,3
Danmark	36,6	38,1	39,3	37,9	39,5	38,0	39,9	35,8
Finland	37,5	39,3	36,2	36,2	40,1	39,9	39,7	39,0
Tyskland	37,5	41,0	40,2	39,9	40,5	40,2	40,0	39,8
Österrike	41,2	41,5	40,1	37,4	40,0	40,5	40,4	40,9

Källa: ILO, egna beräkningar

Livsmedel och läkemedel är de två branscher som överlag har kortast beräknad normal veckoarbetstid (båda har den kortaste veckoarbetstiden i två länder vardera och medelvärdet för dessa branscher sett till de fem länderna är 38,4 timmar). Trä & trävaror och övriga maskiner återfinns i andra änden med den längsta beräknade normala veckoarbetstiden (båda har den längsta veckoarbetstiden i två länder vardera och medelvärdet för dessa branscher sett till de fem länderna är 40,4-40,5 timmar). Skillnaden i medelvärde mellan de två branscherna med kortast och de två med längst beräknad normal faktisk veckoarbetstid är således cirka två timmar.

Av de åtta granskade branscherna har Sverige den längsta beräknade normala faktiska veckoarbetstiden i hela sex stycken, nämligen följande: trä & trävaror, läkemedel, stål & metall, metallvaror, övriga maskiner och motorfordon. Inte i någon av branscherna har Sverige kortast beräknad normal faktisk veckoarbetstid.

Mellan länderna är det störst spridning i beräknad normal faktisk veckoarbetstid i livsmedel och läkemedel, där skillnaden mellan de länder med den längsta respektive kortaste veckoarbetstiden är 4,6 respektive 4,5 timmar/vecka. Minst är denna spridning i stål & metall med 1,4 timmar/vecka.

Övriga maskiner är den bransch i Sverige med längst beräknad normal faktisk veckoarbetstid (42,4 timmar), följd av trä & trävaror (42,0). Kortast är denna veckoarbetstid i livsmedel (39,3).

Steget från beräknad genomsnittlig till beräknad normal faktisk veckoarbetstid förändrar således bilden av arbetstiderna i de svenska industribranscherna relativt de andra länderna kraftigt. Enligt det

beräknade genomsnittsmåttet har Sverige den längsta veckoarbetstiden i endast en av åtta branscher, medan motsvarande antal enligt det beräknade normalmåttet är sex.

Beräknad årsarbetstid inom utvalda branscher

Med de beräknade normala faktiska veckoarbetstiderna som grund, kan vi nu ta ännu ett steg och beräkna normal faktisk årsarbetstid per land och bransch. Detta gör vi enligt samma princip som redogjorts för tidigare i rapporten gällande den kollektivavtalade årsarbetstiden.¹⁴ Skillnaden är alltså att beräkningen nu utgår från den beräknade normala faktiska veckoarbetstiden och inte den avtalade veckoarbetstiden för helgfria veckor.

Resultatet blir ett mått som visar vad en normal faktisk årsarbetstid är i respektive land och bransch, när hänsyn tagits till skillnader mellan länderna/branscherna gällande antalet arbetsdagar under ett år, förekomst och storlek på arbetstidsförkortning. Effekterna på arbetstiden till följd av skillnader mellan ländernas sysselsättningsgrad har åtminstone tonats ner i jämförelse med den genomsnittliga årsarbetstiden som redovisades i början av det här kapitlet.

Dessa beräknade årsarbetstider bör hanteras med försiktighet, de är uppskattningar och inte fastslagna fakta. Som vi beskrivit ovan vilar de på flera antaganden - för att beräkna de normala faktiska veckoarbetstiderna för heltidsarbetande - och fler osäkerheter tillkommer i detta led.

En av dessa är att den beräknade normala faktiska veckoarbetstiden inte gör någon skillnad på arbetare och tjänstemän. Den visar alltså en beräknad genomsnittlig normal veckoarbetstid för alla som jobbar i en bransch i ett av de studerade länderna. Även i de fall när avtalsvillkoren gällande arbetstid och arbetstidsförkortning för dagtidsarbete är lika för arbetare och tjänstemän som jobbar i samma bransch, kan vi inte utesluta att de två grupperna i realiteten har olika normala faktiska veckoarbetstid. Att vi i beräkningen ändå måste utgå från att den är lika för båda kategorierna är alltså en möjlig brist som vi tyvärr inte kan undvika.

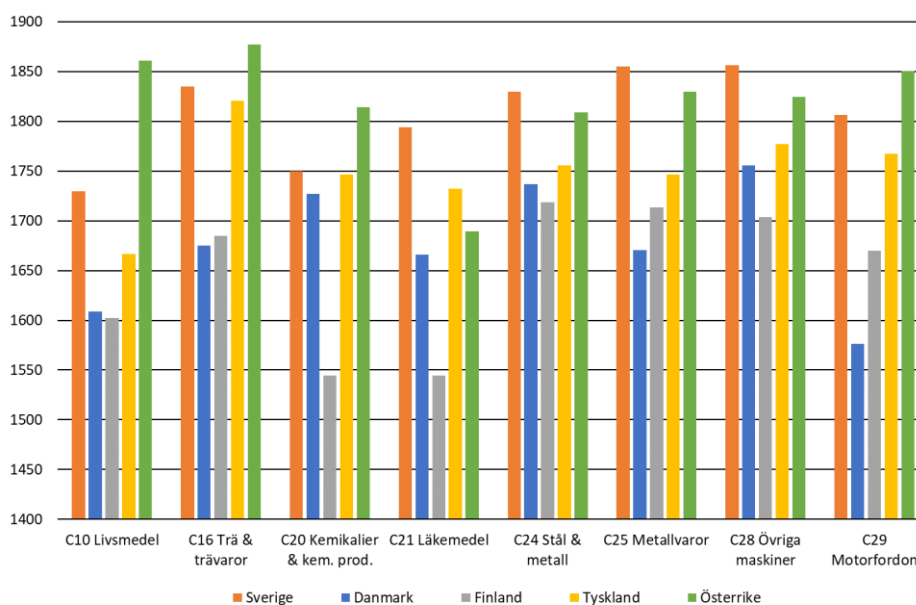
Om fördelningen i antalet anställda mellan dessa två personalkategorier i en bransch dessutom skiljer sig mer än marginellt mellan de olika länderna, skulle även det vara betydelsefullt att kunna ta hänsyn till i beräkningen. Hur det förhåller sig med den saken har vi dock ingen kännedom om, vi måste därmed acceptera att även detta är en osäkerhetsfaktor i tolkningen av resultatet.

¹⁴ Se kapitel 4 Beräkning av kollektivavtalad årsarbetstid vid dagtidsarbete.

Det råder också viss osäkerhet gällande hur eventuell avtalad arbetstidsförkortning påverkar det normala faktiska veckoarbetstidsmättet.¹⁵ I vår beräkning har vi antagit att ingen arbetstidsförkortning i någon av de utvalda branscherna/länderna tas ut kontinuerligt varje arbetsvecka under året - utan att den helt tas ut i större portioner, exempelvis i form av extra lediga (kläm)dagar i anslutning till helgdagar. I händelse av att detta antagande är fel gällande någon av branscherna, kommer den beräknade normala faktiska årsarbetstiden för den branschen att bli för kort, eftersom arbetstidsförkortningen då reducerat årsarbetstiden i två led i vår beräkning istället för i endast ett.

Med dessa förbehåll redovisade, är vår uppfattning ändå att resultaten har sin plats i rapporten. Inte minst i ljuset av alla de invändningar vi i början av detta kapitel redogjorde för gällande det etablerade årsarbetstidsmättet. Vi har valt att redovisa resultaten uppdelade i varsitt diagram för arbetare och tjänstemän, eftersom villkoren gällande arbetstidsförkortning och även gällande antalet lediga dagar i vissa fall skiljer sig åt dem emellan. I de allra flesta fall är dock skillnaderna mellan dessa två personalkategorier inom en och samma bransch och land obefintliga eller mycket små. De intressanta skillnaderna finns därmed i de flesta fall istället mellan olika branscher inom samma land, eller mellan samma bransch i olika länder - oavsett om det är arbetare eller tjänstemän som jämförs.

Diagram 6: Beräknad normal faktisk årsarbetstid, heltidsarbetande, arbetare, 2022

Källa: ILO, egna beräkningar

¹⁵ Detta tas upp i en fotnot i avsnittet om de båda faktiska veckoarbetstidsmåtteten.

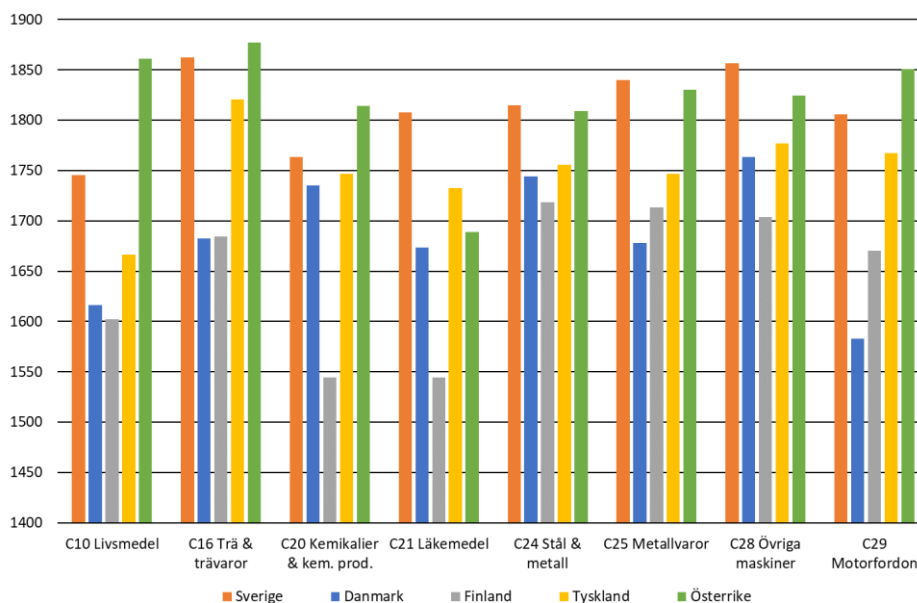
Såväl för arbetare som för tjänstemän har Sverige den längsta beräknade normala faktiska årsarbetstiden i fyra av de åtta granskade branscherna. Dessa är: läkemedel, stål & metall, metallvaror samt övriga maskiner. Längst är den i övriga maskiner och metallvaror med cirka 1 850 timmar. I övriga fyra branscher har Sverige den näst längsta årsarbetstiden, i samtliga dessa branscher har Österrike den längsta. Läkemedel är den enda bransch där inte Sverige och Österrike ligger i topp (eller om det snarare är i botten, den saken får läsaren själv avgöra), där har Tyskland den näst längsta årsarbetstiden. Noterbart är att Danmark och Finland i samtliga åtta branscher är de två länder med kortast årsarbetstid, med Finland som det land med kortast i fem av dem.

När vi jämför dessa beräknade (normala) faktiska årsarbetstider med de beräknade kollektivavtalade årsarbetstider som redovisades i kapitel 4, kan alltså konstateras att Sverige och Österrike har de längsta avtalade årsarbetstiderna på samtliga avtalsområden och att det samma gäller den faktiska årsarbetstiden i samtliga branscher utom en. Tyskland ligger lägst/delat lägst i sju av åtta branscher enligt avtal, men har näst eller tredje längst faktisk årsarbetstid i samtliga branscher.

En möjlig förklaring till skillnaden mellan den kollektivavtalade och den faktiska arbetstiden kan vara kollektivavtalstäckningen. I exempelvis Tyskland och Danmark är kollektivavtalstäckningen bland tjänstemän inte lika hög som i Sverige. Om de som inte täcks av kollektivavtal arbetar avsevärt längre (eller kortare) än de som omfattas av kollektivavtal återspeglas det i en högre (eller lägre) genomsnittstid i den faktiska arbetstiden, men påverkar inte den kollektivavtalade beräkningen alls.

För Sveriges del understiger den beräknade faktiska årsarbetstiden den beräknade kollektivavtalade diton i två branscher: livsmedel och kemikalier & kemiska produkter. Övriga maskiner och trä & trävaror är de branscher där förhållandet avviker mest åt motsatt håll - i de överstiger den faktiska årsarbetstiden den kollektivavtalade med cirka 100 timmar.

Diagram 7: Beräknad normal faktisk årsarbetstid, heltidsarbetande, tjänstemän, 2022

Källa: ILO, egna beräkningar

I början av kapitlet behandlades det etablerade måttet genomsnittlig årsarbetstid, och vi konstaterade att det för svensk del visade att den genomsnittliga årsarbetstiden, vilket alltså innefattar alla anställda i hela ekonomin, under 2023 var 1 451 timmar. Vidare visade det måttet att Finland hade den längsta genomsnittliga årsarbetstiden av de granskade länderna, med Sverige och Österrike på delad andra plats, följda av Danmark och - alltså med kortast genomsnittlig årsarbetstid - Tyskland.

Eftersom villkor gällande veckoarbetstid, betald ledighet och arbetstidsförkortning inte avtalas om för tillverkningsindustrin som helhet i de granskade länderna, har vi fått hålla oss på branschnivån för beräkningarna av normal faktisk årsarbetstid. Dessa beräkningar indikerar dock på flera punkter att situationen gällande normal faktisk årsarbetstid i de granskade ländernas sammantagna tillverkningsindustrier avviker från den bild som statistiken för genomsnittlig årsarbetstid ger. Exempelvis återfinns den normala faktiska årsarbetstiden för samtliga granskade åtta svenska industribranscher i spannet 1 730 - 1 860 timmar, att jämföra med de 1 460 timmar där den genomsnittliga årsarbetstiden för svensk ekonomi rört sig de senaste 20 åren. Vidare går Finland vid byte av mått från genomsnittlig årsarbetstid för hela ekonomin till normal faktisk årsarbetstid för enskilda industribranscher från att vara det land med längst årsarbetstid till att troligen vara det med kortast.

Den övergripande relativa bild som de åtta industribranscherna ger av den normala faktiska årsarbetstiden i respektive lands sammantagna tillverkningsindustri, stämmer däremot förhållandevis väl överens med den

som gavs tidigare i kapitlet när den normala faktiska veckoarbetstiden för de olika ländernas hela tillverkningsindustrier redovisades (se diagram 4). De längsta normala faktiska arbetstiderna inom tillverkningsindustrin återfinns i Sverige och Österrike, Tyskland hamnar i mitten och kortast är arbetstiderna i Finland och Danmark.

Således, för att påminna: val av mått spelar roll för vilken bild som ges.

Heltids- respektive deltidsarbetande

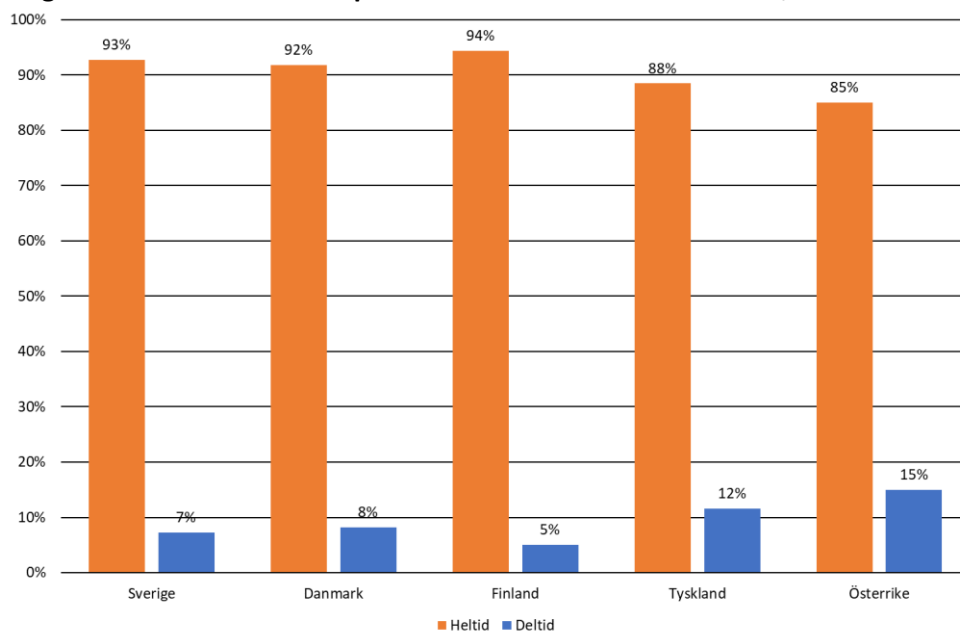
Det är viss spridning mellan länderna gällande andel inom tillverkningsindustrin som arbetar heltid. Störst är andelen i Finland (94 procent) och minst i Österrike (85 procent), Sverige har näst störst andel heltidsarbetande (93 procent). Ett annat sätt att beskriva resultatet är att de tre nordiska länderna ligger samlade en bit över 90 procent, medan andelen heltidsarbetande i Österrike och Tyskland ligger tydligt lägre.

I alla fem länder heltidsarbetar cirka 95 procent av männen som arbetar inom tillverkningsindustrin (spannet är bara 2,2 procentenheter mellan Österrike och Tyskland med den minsta respektive största andelen). Det innebär att i stort sett hela skillnaden på totalen mellan länderna gällande hur stor andel inom tillverkningsindustrin som arbetar heltid, förklaras av hur stor andel av de anställda som är kvinnor och/eller av i vilken utsträckning som kvinnorna heltidsarbetar.

Gällande kvinnornas andel av de anställda inom tillverkningsindustrin är skillnaderna förhållandevis små mellan länderna,¹⁶ desto spretigare är bilden gällande kvinnornas heltidsarbetande. I Finland - i topp - heltidsarbetar 93 procent av kvinnorna inom tillverkningsindustrin, medan motsvarande andel i Österrike - med minst andel - är 63 procent. I Sverige är andelen 86 procent.

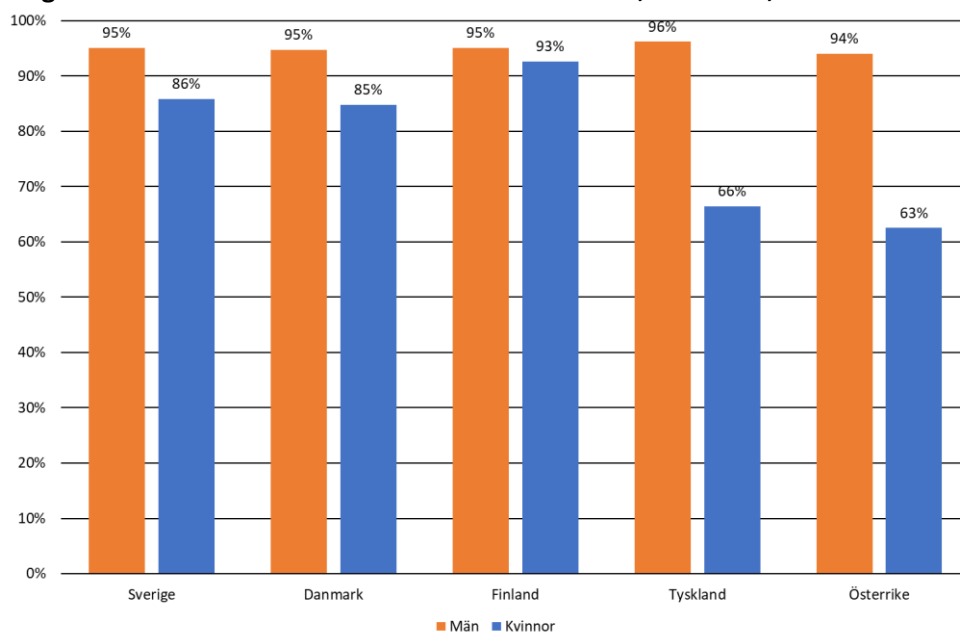
¹⁶ Danmark 30 procent andel kvinnor i tillverkningsindustrin, Österrike 28 procent, Finland 27 procent, Tyskland 26 procent, Sverige 25 procent. Andelarna gäller för kvartal 3 2023 och är hämtade från Eurostat LFS.

Diagram 8: Andel heltids- respektive deltidsarbetande kv 3 2023, 20-64 år

Källa: Eurostat LFS

Diagram 9: Andel heltidsarbetande män och kvinnor, kv 3 2023, 20-64 år

Källa: Eurostat LFS

6. Sammanfattning och slutsatser

Den här rapporten har jämfört arbetstidsregleringar i lag och avtal och faktiska utfall i arbetstid i Sverige med Danmark, Finland, Tyskland och Österrike. För att få fram information har vi förlitat oss på kontakter med andra fackförbund, information i kollektivavtal och offentlig statistik kring arbetstid.

I kapitel 2-4 redovisades för skillnader i lagar och centrala kollektivavtal inom fem områden: verkstad-, stål- och metall-, kemi-, livsmedel- och träindustrin. Ett årsarbetstidsmått per land och bransch togs fram, där hänsyn togs till veckoarbetstidsmått per helgfri vecka, antalet arbetsdagar, antalet semesterdagar och eventuella generella arbetstidsförkortningar. Hänsyn togs inte till pensionsregleringar eller till skillnader i socialförsäkringssystem, som sjukfrånvaro och föräldraledighet.

Vad gäller den kollektivavtalade arbetstidsmått ligger Sverige konsekvent högst bland länderna, följt av Österrike och Finland. Tyskland ligger vanligtvis lägst, följt av Danmark.

I kapitel 5 redovisas mått på faktisk arbetstid. Skillnader mellan den kollektivavtalade och faktiska arbetstiden är att den senare tar hänsyn till exempelvis övertid, sjukfrånvaro och föräldraledighet. I de använda måtten fångas även de som inte omfattas av kollektivavtal upp. Enligt det av oss föredragna måttet normal faktisk arbetstid ligger Sverige genomgående högt i jämförelserna, generellt tillsammans med Österrike. Sverige har enligt dessa beräkningar den längsta årsarbetstiden i fyra av åtta granskade branscher, och den näst längsta i övriga. Tyskland ligger tredje högst och Danmark och Finland har tydligt kortast årsarbetstid.

Den här rapporten konstaterar tidigt att det är komplicerat att mäta arbetstid och det är ett löpande medskick genom hela rapporten. Det nämns i rapporten att i en bredare jämförelse ligger samtliga fem länder lågt sett till det vanligaste måttet på årsarbetstid. Samtidigt är detta utfall starkt beroende av sysselsättningsgraden, som i sin tur är påverkad av vilken andel kvinnor och äldre som arbetar. Den här rapporten gör inte heller något anspråk på att räkna på eventuella kostnader eller produktivitetseffekter kopplade till skillnader i arbetstid.

Utifrån den här rapportens beräkningar får vi fram en indikation på att Sverige generellt ligger högt bland de jämförda länderna - vilket är länder med relativt liknande sysselsättnings-, näringslivs- och samhällsstruktur. De skillnader som redovisas här i är - trots osäkerheten - av vikt att känna till i relation till Sveriges konkurrenskraft.

7. Källor

Rapporter

Essemyr, Mats; *Är vi för alltid fast i åttatimmarsdagen?*, Futurion, 2023

Kontakter med fackförbund

Danmark:

CO-industri

IDA

Finland:

Fackförbundet Pro

Industrifacket

TEK Finland

Tyskland:

IG Metall

IG BCE

NGG

Österrike:

EFFAT - European Federation of Food, Agriculture and Tourism workers

GPA

Kollektivavtal

Danmark:

Collective Agreement for Salaried Employees in Industry 2023-2025 mellan CO-industri och Dansk Industri

Industrial Agreement 2023-2025 mellan CO-industri och Dansk Industri

Industriens Funktionærsoverenskomst 2023-2025 mellan CO-industri och Dansk Industri

Mejeribranchens Funktionærsoverenskomst 2023-2025 mellan HK Privat och DI Overenskomst II (Mejeribrugets Arbejdsgiverforening)

Finland:

Collective Agreement 2023-2024 mellan Fackförbundet PRO och Teknologiindustrins arbetsgivarförbund

Kollektivavtal för högre tjänstemän i teknologiindustrin 2023-2024 mellan YTN och Teknologiindustrins arbetsgivare

Kemiska Branschens Tjänstemannaavtal 2023-2024 Fackförbundet PRO och Kemiindustrin KI

Kollektivavtal för tjänstemän inom livsmedelsindustrin 2023-2024 mellan Fackförbundet PRO och Livsmedelsindustriförbundet

Kollektivavtal för tjänstemän inom Timmerhusindustrin 2022-2024 mellan Fackförbundet PRO och Snickeriföretagarna

Industrifackets Timmerhusavtal, PRO:s Livsmedelsindustriavtal, PRO:s Timmerhusavtal, PRO:s Kemiska Branschen, PRO:s Teknologiavtal samt YTN:s Teknologiavtal för högre tjänstemän.

Tyskland:

IG Metalls kollektivavtal för verkstadsindustrin (Metall- och Elektroindustrie), stål- och metallindustrin (Eisen- und Stahlindustrie), träindustrin (Holz und Kunststoff). IG BCE:s kollektivavtal för kemiindustrin (Chemie).

Österrike:

PRO-GE:s kollektivavtal för verkstadsindustrin och stål- och metallindustrin (Metall), kemiindustrin (Chemie), livsmedelsindustrin (Nahrung). GPA:s kollektivavtal för verkstadsindustrin (Metall), gruv- och stålindustrin (Bergbau- und Stahlindustrie), kemiindustrin (Chemie), livsmedelsindustrin (Nahrungs- und Genussmittelindustrie). GBH:s kollektivavtal för träindustrin (Holzverarbeitende Industrie).

Statistikkällor

The Conference Board, Total Economy Database
Eurostat, Labour force Survey (LFS)
ILOSTAT

Bilagor

Kollektivavtalad årsarbetstid, beräkningar

Verkstadsindustrin

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40	8	251	25	82	minuter/vecka	1746
	Danmark	37	7,4	250	25	5	dagar/år	1628
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	35	7	252	30	0		1554
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740
Tjänstemän	Sverige	40	8	251	25	82	minuter/vecka	1746
	Danmark	37	7,4	251	25	5	dagar/år	1635
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	35	7	252	30	0		1554
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740

Stål- och metallindustrin

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40	8	251	25	24	minuter/vecka	1790
	Danmark	37	7,4	250	25	5	dagar/år	1628
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	35	7	252	30	5	dagar/år	1519
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740
Tjänstemän	Sverige	40	8	251	25	4	dagar/år	1776
	Danmark	37	7,4	251	25	5	dagar/år	1635
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	35	7	252	30	5	dagar/år	1519
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740

Kemiindustrin

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40	8	251	25	6	dagar/år	1760
	Danmark	37	7,4	250	25	5	dagar/år	1628
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	37,5	7,5	252	30	5	dagar/år	1628
	Österrike	38	7,6	251	25	0		1718
Tjänstemän	Sverige	40	8	251	25	4,25	dagar/år	1774
	Danmark	37	7,4	251	25	5	dagar/år	1635
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	37,5	7,5	252	30	5	dagar/år	1628
	Österrike	38	7,6	251	25	0		1718

Livsmedelsindustrin

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40	8	251	25	47,5	timmar/år	1761
	Danmark	37	7,4	250	25	5	dagar/år	1628
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	37-40	7,4-8	252	30	0		1643-1776
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740
Tjänstemän	Sverige	40	8	251	25	4	dagar/år	1776
	Danmark	37	7,4	251	25	5	dagar/år	1635
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	37-40	7,4-8	252	30	0		1643-1776
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740

Träindustrin

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40	8	251	25	63	timmar/år	1745
	Danmark	37	7,4	250	25	5	dagar/år	1628
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	35	7	252	30	0		1554
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740
Tjänstemän	Sverige	40	8	251	25	36	timmar/år	1772
	Danmark	37	7,4	251	25	5	dagar/år	1635
	Finland	40	8	252	25	100	timmar/år	1716
	Tyskland	35	7	252	30	0		1554
	Österrike	38,5	7,7	251	25	0		1740

Normal faktisk årsarbetstid, beräkningar

C28 Övriga maskiner

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	42,4	8,5	251	25	82	minuter/vecka	1856
	Danmark	39,9	8,0	250	25	5	dagar/år	1755
	Finland	39,7	7,9	252	25	100	timmar/år	1704
	Tyskland	40,0	8,0	252	30	0		1777
	Österrike	40,4	8,1	251	25	0		1825
Tjänstemän	Sverige	42,4	8,5	251	25	82	minuter/vecka	1856
	Danmark	39,9	8,0	251	25	5	dagar/år	1763
	Finland	39,7	7,9	252	25	100	timmar/år	1704
	Tyskland	40,0	8,0	252	30	0		1777
	Österrike	40,4	8,1	251	25	0		1825

C29 Motorfordon

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	41,3	8,3	251	25	82	minuter/vecka	1806
	Danmark	35,8	7,2	250	25	5	dagar/år	1576
	Finland	39,0	7,8	252	25	100	timmar/år	1670
	Tyskland	39,8	8,0	252	30	0		1767
	Österrike	40,9	8,2	251	25	0		1851
Tjänstemän	Sverige	41,3	8,3	251	25	82	minuter/vecka	1806
	Danmark	35,8	7,2	251	25	5	dagar/år	1583
	Finland	39,0	7,8	252	25	100	timmar/år	1670
	Tyskland	39,8	8,0	252	30	0		1767
	Österrike	40,9	8,2	251	25	0		1851

C24 Stål och metall

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40,9	8,2	251	25	24	minuter/vecka	1830
	Danmark	39,5	7,9	250	25	5	dagar/år	1736
	Finland	40,1	8,0	252	25	100	timmar/år	1718
	Tyskland	40,5	8,1	252	30	5	dagar/år	1756
	Österrike	40,0	8,0	251	25	0		1809
Tjänstemän	Sverige	40,9	8,2	251	25	4	dagar/år	1815
	Danmark	39,5	7,9	251	25	5	dagar/år	1744
	Finland	40,1	8,0	252	25	100	timmar/år	1718
	Tyskland	40,5	8,1	252	30	5	dagar/år	1756
	Österrike	40,0	8,0	251	25	0		1809

C25 Metallvaror

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	41,4	8,3	251	25	24	minuter/vecka	1855
	Danmark	38,0	7,6	250	25	5	dagar/år	1670
	Finland	39,9	8,0	252	25	100	timmar/år	1714
	Tyskland	40,2	8,0	252	30	5	dagar/år	1746
	Österrike	40,5	8,1	251	25	0		1830
Tjänstemän	Sverige	41,4	8,3	251	25	4	dagar/år	1840
	Danmark	38,0	7,6	251	25	5	dagar/år	1678
	Finland	39,9	8,0	252	25	100	timmar/år	1714
	Tyskland	40,2	8,0	252	30	5	dagar/år	1746
	Österrike	40,5	8,1	251	25	0		1830

C20 Kemikalier & kemiska produkter

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	39,8	8,0	251	25		6 dagar/år	1750
	Danmark	39,3	7,9	250	25		5 dagar/år	1727
	Finland	36,2	7,2	252	25	100	timmar/år	1544
	Tyskland	40,2	8,0	252	30		5 dagar/år	1746
	Österrike	40,1	8,0	251	25		0	1814
Tjänstemän	Sverige	39,8	8,0	251	25	4,25	dagar/år	1764
	Danmark	39,3	7,9	251	25		5 dagar/år	1735
	Finland	36,2	7,2	252	25	100	timmar/år	1544
	Tyskland	40,2	8,0	252	30		5 dagar/år	1746
	Österrike	40,1	8,0	251	25		0	1814

C21 Läkemedel

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	40,8	8,2	251	25		6 dagar/år	1794
	Danmark	37,9	7,6	250	25		5 dagar/år	1666
	Finland	36,2	7,2	252	25	100	timmar/år	1544
	Tyskland	39,9	8,0	252	30		5 dagar/år	1732
	Österrike	37,4	7,5	251	25		0	1689
Tjänstemän	Sverige	40,8	8,2	251	25	4,25	dagar/år	1808
	Danmark	37,9	7,6	251	25		5 dagar/år	1673
	Finland	36,2	7,2	252	25	100	timmar/år	1544
	Tyskland	39,9	8,0	252	30		5 dagar/år	1732
	Österrike	37,4	7,5	251	25		0	1689

C10 Livsmedel

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	39,3	7,9	251	25	47,5	timmar/år	1730
	Danmark	36,6	7,3	250	25		5 dagar/år	1609
	Finland	37,5	7,5	252	25	100	timmar/år	1602
	Tyskland	37,5	7,5	252	30		0	1667
	Österrike	41,2	8,2	251	25		0	1861
Tjänstemän	Sverige	39,3	7,9	251	25	4	dagar/år	1746
	Danmark	36,6	7,3	251	25		5 dagar/år	1616
	Finland	37,5	7,5	252	25	100	timmar/år	1602
	Tyskland	37,5	7,5	252	30		0	1667
	Österrike	41,2	8,2	251	25		0	1861

C16 Trä & trävaror

Yrkesgrupp	Land	Veckoarbetstid	Daglig arbetstid, genomsnitt	Arbetsdagar	Semester	Arbetstidsförkortning	Enhet	TOTAL (timmar/år)
Arbetare	Sverige	42,0	8,4	251	25	63	timmar/år	1835
	Danmark	38,1	7,6	250	25	5	dagar/år	1675
	Finland	39,3	7,9	252	25	100	timmar/år	1685
	Tyskland	41,0	8,2	252	30	0		1820
	Österrike	41,5	8,3	251	25	0		1877
Tjänstemän	Sverige	42,0	8,4	251	25	36	timmar/år	1862
	Danmark	38,1	7,6	251	25	5	dagar/år	1683
	Finland	39,3	7,9	252	25	100	timmar/år	1685
	Tyskland	41,0	8,2	252	30	0		1820
	Österrike	41,5	8,3	251	25	0		1877